

BESCHIKKING

Wet Natuurbescherming - ontheffing soorten ruimtelijke ontwikkeling

Aanvrager	Om het erf
Aangevraagde activiteiten :	WNB Ontheffing schadebestrijding inzake bruine rat
Datum ontvangst aanvraag :	16.01.2023
Locatie :	alle gemeenten in Overijssel
Datum beschikking :	17.03.2023
Kenmerk :	D2023-03-005568
Zaaknummer :	2023-002122

Datum verzending

17.03.2023

Deze beschikking is als volgt opgebouwd:

A.	BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN SCHADEBEHEER	3
A.1	Aanvraag	3
A.2	Besluit	3
A.3	Ondertekening en verzending	3
A.4	Niet mee eens?	4
B.	VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT	6
B.1	Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag	6
B.2	Algemeen	6
B.3	Overige zaken - gebruik van gasdruk- en luchtdrukgeweren	6
C.	WEERGAVE VAN DE FEITEN	7
C.1	Aanvraag ontheffing	7
C.1.1	Omschrijving handeling	7
C.1.2	Gegevens over (dreigende) schade	7
C.1.3	Wettelijk belang van de handeling	8
C.1.4	Verzoek tot ontheffing	8
C.1.5	Periode	9
C.1.6	Onderliggende documenten	9
C.1.7	Aanvullende gegevens	9
C.2	Bevoegdheid	9
C.2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	9
C.2.2	Adviesverzoek aan gemeente	9
C.3	Procedure	9
D.	TOETSING	9
D.1	Inhoudelijke beoordeling	9
D.1.1	Uitgangspunten aanvraag	9
D.1.2	Toetsing voorkomen van ontstaan (dreigende) schade	9
D.1.3	Toetsing gebruikte middelen en methoden	9
D.1.4	Toetsing aan wettelijk belang	10
D.1.5	Eindconclusie toetsing	10
D.1.6	Zorgplicht blijft altijd gelden	11
D.1.7	Adviezen	11
D.1.7.1	Bespreking van adviezen	11
E.	SLOTCONCLUSIE	11

A. BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN SCHADEBEHEER

A.1 Aanvraag

U heeft een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten (verder Wnb) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 16 januari 2023 ¹ ontvangen. Op 13 maart 2023 hebben wij uw aanvullende informatie ontvangen.

De aanvraag betreft het gebruik van de middelen *gasdruk- en luchtdrukwapens met nachtzichtkijker* ² voor het doden van bruine rat. ³ De aanvraag betreft de toepassing bij agrarische bedrijven in Overijssel.⁴

⁵ De aanvraag wordt gedaan ter voorkoming van schade en overlast en in het belang van de volksgezondheid.

zowel binnen als buiten de bebouwde kom,^{6 7} en in een gebied waarin de jacht niet geopend is.⁸

Daarnaast vraagt u ontheffing aan voor het gebruik van gasdruk- en luchtdrukwapens met nachtzichtkijker tussen zonsondergang en zonsopkomst,⁹ en het gebruik van gasdruk- en luchtdrukwapens in een jachtveld dat niet voldoet aan de vereiste afmetingen, alsmede de afwezigheid van een jachtakte.¹⁰

In deze brief geven wij onze beslissing weer.

A.2 Besluit

Wij verlenen u een ontheffing¹¹ voor zowel het gebruik van gasdruk- en luchtdrukwapens met nachtzichtkijker voor het doden bruine rat (*Rattus norvegicus*). Daarnaast verlenen wij u een ontheffing¹² voor het gebruik van gasdruk- en luchtdrukwapens binnen de bebouwde kom, voor het gebruik tussen zonsondergang en zonsopkomst en het gebruik van gasdruk- en luchtdrukwapens in een jachtveld dat niet voldoet aan de vereiste afmetingen en de afwezigheid van een jachtakte. De ontheffing is geldig in heel Overijssel.

De ontheffing wordt verleend voor onbepaalde tijd.

De motivering voor ons besluit is in C. *Overwegingen bij het besluit* weergegeven.

---

¹ Ons kenmerk: 2023-002122

² Art. 3.26 lid 1a, art. 26 lid 2 Wet natuurbescherming en art. 3.13 lid 4 Besluit natuurbescherming

³ Art. 3.26 lid 1a, Wnb in samenwerking met art. 3.26 lid 3 Wnb; en art. 26 lid 2 Wnb, in samenwerking met art. 3.26 lid 3 Wnb en art. 3.13, lid 4 Bnb

⁴ Art. 3.26 lid 1.b Wnb in samenwerking met art. 3.12 lid 3.e Bnb

⁵ Art. 3.26 lid 2 Wnb in samenwerking met art. 3.16 lid 1.b Bnb

⁶ Art. 3.26 lid 1.b Wnb in samenwerking met art. 3.12 lid 3.e Bnb

⁷ Art. 3.26 lid 2 Wnb in samenwerking met art. 3.16 lid 1.b Bnb

⁸ Art. 3.26 lid 1.b Wnb in samenwerking met art. 3.12 Bnb

⁹ Art. 3.26 lid 2 Wnb in samenwerking met art. 3.16 lid 1 onder a Bnb

¹⁰ Art. 3.26 lid 1.a, Wnb in samenwerking met art. 3.26 lid 3 Wnb en art. 3.12 Bnb

¹¹ Op grond van art. 3.26 lid 3 Wnb van de Wet natuurbescherming, en op grond van artikel 3.26 lid 2 Wet natuurbescherming en art. 3.13 lid 4 Besluit natuurbescherming

¹² Op grond van art. 3.26 lid 1.a en 1.b in samenwerking met 3.26 lid 3 van de Wet natuurbescherming; en Art. 3.12 en art. 3.16 lid 1 onder a en b Besluit natuurbescherming

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in *B. Voorschriften bij het besluit* weergegeven.

A.3 Ondertekening en verzending

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- de politie 'Eenheid Oost-Nederland';
- Alle Burgemeesters en Wethouders van Overijssel

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster
Teamleider vergunningverlening

A.4 Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op meerdere manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via https://regelen.overijssel.nl/Producten_en_diensten/Bezwaar_klacht_informatie_schade/Bezwaar_tegen_beslissing_provincie_Overijssel.
3. Via de e-mail naar klachtenbezwaar@overijssel.nl.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

B. VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

B.1 Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geef u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - schadebeheer, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2023-03-004492). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

B.2 Algemeen

1. De ontheffinghouder is verplicht een kopie van de ontheffing (besluit en voorschriften) bij zich te houden. Deze dient op eerste vordering getoond te worden aan onze handhaver of andere bevoegd controleur of opsporingsambtenaar.
2. De ontheffinghouder kan alleen gebruik maken van deze ontheffing op verzoek van de grondeigenaar of grondgebruiker. Dit verzoek dient op eerste vordering getoond te worden aan onze handhaver of andere bevoegd controleur of opsporingsambtenaar. Als het verzoek mondeling is gedaan moet de grondeigenaar of grondgebruiker direct beschikbaar zijn voor een toelichting.

B.3 Overige zaken - gebruik van gasdruk- en luchtdrukgeweren

3. In het kader van deze ontheffing mag alleen gebruik worden gemaakt van een gasdruk- en luchtdrukgeweer met nachtzichtkijker van ten minste kaliber .22 inch met een energie-inhoud van ten minste 50 joules.

C. WEERGAVE VAN DE FEITEN

C.1 Aanvraag ontheffing

C.1.1 Omschrijving handeling

U heeft namens de organisatie 'Om het erf' een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten (verder Wnb) bij ons ingediend. De aanvraag is ingediend voor toepassing en het voorhanden hebben van de middelen en gasdruk- en luchtdrukwapens¹³ (minimaal: kaliber .22, 50 joules) met nachtzichtkijker om ook in het donker te kunnen schieten. Deze middelen worden ingezet voor het doden van de bruine rat.

De ontheffing is aangevraagd voor het grondgebied van de Overijssel. De schadebestrijding gaat plaatsvinden op erven, en in gebouwen van agrarische bedrijven.

Tevens wordt ontheffing gevraagd voor het gebruik van een geweer met een nachtzichtkijker tussen zonsondergang en zonsopkomst en het bestrijden van schade met een geweer in een jachtveld dat niet voldoet aan de vereiste afmetingen en de afwezigheid van een jachtakte.

U bent gecertificeerd bestrijder. U heeft het 'Certificaat van deelname aan de KAD-training' bij de aanvraag gevoegd, evenals het 'Certificaat Beheersing plaagdieren (beheersing rattenpopulaties) van het EVM'.

De ontheffing is aangevraagd voor onbepaalde tijd.

C.1.2 Gegevens over (dreigende) schade

Bruine ratten kunnen bij agrarische bedrijven een plaag zijn en overlast en schade aanrichten, door bijvoorbeeld knaagschade aan voeder- en oogstoplagen. Ook kunnen ratten ziektes overbrengen, zowel op mensen als op vee.

De schade ontstaat op erven van onder andere (agrarische) bedrijven in Overijssel. Vraatschade door ratten is deels te voorkomen door het afsluiten van (dier)voer en het schoon houden van de erven van rommel en vuil. Deze preventieve maatregelen zijn echter niet voldoende. De schade die ontstaat is groot en is moeilijk te voorkomen bij een uitbraak van de rattenpopulatie.

Naast preventieve maatregelen, past de ontheffinghouder ook andere middelen toe zoals op ratten gerichte klemmen en vallen. De schade ontstaat op erven van agrarische bedrijven in de gehele provincie Overijssel. De aanvrager adviseert de klant altijd eerst over de maatregelen die hij zelf moet nemen om ratten te weren. Dat kunnen hygiënische maatregelen zijn, of het opruimen van schuil en nestplekken zoals opgestapelde pallets en dergelijke, en weringsmaatregelen treffen om ratten te weren uit gebouwen. Vraatschade door ratten is deels te voorkomen door het afsluiten van (dier)voer en het schoon houden van de erven van rommel en vuil. Deze preventieve maatregelen zijn echter niet voldoende. Klemmen geven niet direct het gewenste resultaat en geven ook bijvangst. Het gebruik van rodenticiden is per 1 januari 2023 door het 'College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden' mede vanwege milieuschade en het zogenaamde doorgiften aan banden gelegd.¹⁴

Ziekteverwekkers

Agrarische bedrijven komen steeds meer onder druk te staan vanwege besmettingsgevaar van dierziekten en omdat agrariërs ook levensmiddelenproducenten zijn. Dit betekent dat deze groep onder de Europese wet- en regelgeving valt. Dit zal ook voor de bestrijding van plaagdieren gevolgen hebben. Vooral het terugdringen van Salmonella op agrarische bedrijven staat hoog op de agenda. Plaagdieren kunnen zich op agrarische bedrijven goed ontwikkelen, omdat de omstandigheden (zoals voedsel aanbod, schuilplaatsen en temperatuur) vaak gunstig zijn.

Vooral ratten en muizen worden in verband gebracht met het overbrengen van besmettelijke dierziekten, zoals mond-en-klauwzeer, vogelpest (griep), varkenspest, ziekte van Aujeszky, Salmonella. Ook kunnen

¹³ Gasdruk of luchtdrukwapens worden voor de Wet natuurbescherming beschouwd als geweer (bron: nota van toelichting, pg 148). Wel kunnen de regels op grond van de Wet wapens en munitie afwijken van kogel- of hagelgeweren.

¹⁴ <https://www.ctgb.nl/actueel/nieuws/2022/12/22/gebruik-rodenticiden-aan-banden>

ratten drager zijn en zorgen voor besmetting van mensen. Voorbeelden zijn ziekte van Weil (leptospirose), Salmonella, Campylobacter en Trichinose.^{15 16}

Schade door vraat en uitwerpselen

Daarnaast kunnen ratten op agrarische bedrijven uiteraard schade aanrichten aan productiemiddelen zoals diervoeder en aan geproduceerde goederen.

De Bruine Rat kan het gehele jaar schade aanrichten aan landbouw door predatie van eieren en kuikens, vernieling van verpakkingen en vraat van opgeslagen ruwvoer en vernieling van opstallen. Ze knagen aan houtwerk, isolatie en elektrische bedrading en bevuild de omgeving met uitwerpselen.¹⁷

Verder kunnen knaagdieren (knaag)schade toebrengen aan (producten van) landbouwbedrijven.

Aangetaste producten zijn aan waardevermindering onderhevig. Knaagschade treedt op aan isolatiemateriaal, kabels en leidingen, houten voorwerpen, hard plastic voorwerpen, etc. Het knagen aan elektriciteitskabels kan kortsluiting geven en hierdoor ontstaan mogelijk stalbranden¹⁸ (Bokma-Bakker et al. 2017) met alle schade voor de betrokkenen en waarbij grote aantallen landbouwhuisdieren kunnen omkomen.¹⁹

De ontheffinghouder wordt door zijn klanten ingeschakeld op het moment dat schade is ontstaan of dreigt.

Er zijn op voorhand geen detailgegevens over de schade te overleggen.

C.1.3 Wettelijk belang van de handeling

De voorgenomen handeling is volgens de aanvraag in het belang van de 'volksgezondheid' en nodig 'ter voorkoming van schade en overlast'.

De bruine rat is een soort die bij (agrarische) bedrijven een plaag kunnen zijn en overlast en schade aan kunnen richten, bijvoorbeeld knaagschade aan voederopslagen en oogst. Ook kunnen ratten ziektes overbrengen, zowel op mensen als op vee.²⁰

Schade aan landbouwgewassen door vraat aan aardappelen, bieten, granen en maïs is ook mogelijk, bijvoorbeeld op locaties langs watergangen. De mate van gewasschade is onbekend.

Voor de bruine rat wordt bijvoorbeeld geen schade aan landbouwgewassen getaxeerd door BIJ12, omdat men niet voor tegemoetkoming van de schade in aanmerking komt.

C.1.4 Verzoek tot ontheffing

U vraagt ontheffing aan van de volgende verboden:

- Het gebruik van het luchtdrukgeweer zonder vereiste jachtakte (artikel 3.26 eerste lid, onderdeel a Wnb).
- Gebruik van luchtdrukgeweer in een jachtveld dat niet aan de minimale oppervlakte voldoet (artikel 3.26, lid 1b Wnb, 3.12 Bnb)
- Gebruik van luchtdrukgeweer binnen de bebouwde kom (artikel 3.26, eerste lid, onderdeel b Wnb, artikel 3.12 derde lid, onderdeel e). En artikel 3.26 lid 2 Wet natuurbescherming, in samenwerking met 3.16 lid 1 onder b Besluit natuurbescherming.
- Gebruik van luchtdrukgeweer voor zonsopgang en na zonsondergang (artikel 3.26, tweede lid, onderdeel a Wnb, artikel 3.16 eerste lid, onderdeel a Bnb).

¹⁵ <https://www.cabidigitallibrary.org/doi/10.1079/cabicompendium.46829>

¹⁶ <https://www.ggdtwente.nl/actueel/blogs/hoe-ratten-ons-ziek-kunnen-maken>

¹⁷ BIJ12 Faunafonds (2019) Faunaschade Preventie Kit - Module Woelmuizen, ratten en mollen.

¹⁸ Bokma-Bakker, M., Bokma, S., Ellen, H., Hagen, R., Van Ruijven, C. (2017). Evaluatie Actieplan Stalbranden 2012-2016. Wageningen Livestock Research Rapport 1035.

¹⁹ RIVM, *Duurzame en effectieve knaagdierbeheersing*, rapport 2019-0179, 2019

²⁰ <https://ggdleefomgeving.nl/vervelende-beestjes/ratten/ratten-en-gezondheid/>

- Gebruik van luchtdrukgeweer met nachtzichtkijker (een instrument om in de nacht te schieten) tussen zonsondergang en zonsopkomst (artikel 3.26 tweede lid Wet natuurbescherming in samenwerking met artikel 3.13 vierde lid Bnb en artikel 3.16 eerste lid, onderdeel a Bnb).

C.1.5 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor onbepaalde tijd.

C.1.6 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag is een ingevuld aanvraagformulier en bijlagen toegezonden. Onder de bijlagen zijn twee EVM certificaten beheersing plaagdieren, en een certificaat van het KAD ("Rattenpreventie en bestrijding met warmtebeeldcamera en persdrukgeweer op basis van IPM).

C.1.7 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 16 januari 2023 ontvangen. Op 13 maart 2023 zijn via de email aanvullende gegevens ontvangen.

C.2 Bevoegdheid

C.2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde handeling vindt plaats op het grondgebied van Overijssel. De handeling valt niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming²¹. Daarom zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

C.2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeenten in Overijssel gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren. Zij hebben op ons adviesverzoek gereageerd. De reactie van de gemeenten bespreken we in paragraaf D1.7.

C.3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

D. TOETSING

D.1 Inhoudelijke beoordeling

D.1.1 Uitgangspunten aanvraag

U vraagt een ontheffing aan voor het toepassen van de middelen gasdruk- en luchtdrukwapens²² en nachtzichtkijker voor het uitvoeren van schadebestrijding in verband met bruine rat, zoals in paragraaf C1.1 en C1.2 is beschreven. U vraagt ontheffing aan voor de in C1.4 genoemde verboden.

D.1.2 Toetsing voorkomen van ontstaan (dreigende) schade

Schade door zwarte- en bruine rat komt algemeen voor.²³ Het doden van zwarte- en bruine rat is zonder ontheffing toegestaan omdat deze soorten niet beschermd zijn. De ontheffinghouder wordt door zijn klanten ingeschakeld op het moment van dreigende of optredende schade zoals beschreven in C1.2.

D.1.3 Toetsing gebruikte middelen en methoden

²¹ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid

²² Gasdruk- of luchtdrukwapens worden voor de Wet natuurbescherming beschouwd als geweer (bron: nota van toelichting, pg 148).

²³ <https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/faunaschade-preventiekit-fpk/module-woelmuisen-ratten-en-mollen/>

Voor het doden van de bruine rat is geen ontheffing noodzakelijk, aangezien het geen bij wet beschermde soort is.

De bruine rat valt wel onder de bescherming tegen onnodig lijden als bedoeld in artikel 3.24, eerste lid, van de wet. Daarom worden er voorwaarden gesteld aan de middelen die gebruikt kunnen worden om deze te doden.

Voor de inzet van een luchtdrukgeweer voor de zwarte- en bruine rat is ontheffing noodzakelijk omdat er gebruik gemaakt wordt van een 'geweer'. Daarnaast is voor het gebruik van het luchtdrukgeweer bij bruine ratten ontheffing noodzakelijk voor het schieten tussen zonsondergang en zonsopgang met behulp van een nachtzichtkijker. Ook is ontheffing nodig voor het schieten in een jachtveld dat niet aan de minimale oppervlakte voldoet, en voor de afwezigheid van een jachtakte.

Wij zijn op grond van art. 3.26 lid 3 Wnb van de Wet natuurbescherming, en op grond van artikel 3.26 lid 2 Wet natuurbescherming en art. 3.13 lid 4 Besluit natuurbescherming (nachtzichtkijker) bevoegd de gevraagde ontheffing van bovenstaande verboden te verlenen.

Wij zijn op grond van op grond van art. 3.26 lid 1.a en 1.b in samenwerking met 3.26 lid 3 van de Wet natuurbescherming; en Art. 3.12 Bnb en artikel 3.26, tweede lid, onderdeel a Wet natuurbescherming art. 3.16 lid 1 onder a en b Besluit natuurbescherming (jachtakte, jachtveld; nachtperiode en bebouwde kom) bevoegd de gevraagde ontheffing van bovenstaande verboden te verlenen.

Voor het doden van bruine rat zijn, onder voorwaarden, al diverse andere middelen toegestaan. De nu aangevraagde middelen en methoden moeten het meest geschikt zijn voor de bestrijding. Dit moet gezien worden in het licht van de betrokken soort (ratten), de locatie (op en om het boeren erf) en de andere omstandigheden (in de nachtperiode) die bij de handeling van het vangen of doden aan de orde kunnen zijn.

U wilt het middel luchtdrukgeweer als mogelijk middel toevoegen omdat daar goede ervaringen mee zijn, en deze middelen ondersteunend ingezet worden. Als voorbeeld kan genoemd worden de inzet van een geweer nabij een maisopslag. De in- en uitgangen van hollen zijn goed te vinden met behulp van een warmtebeeldcamera. Door vervolgens te posten bij deze ingangen kunnen ratten effectief worden gedood. Door vervolgens te posten bij deze ingangen, kunnen ratten effectief worden gedood. Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is complexer geworden, met een klem kan maar één rat per keer kan worden gevangen.²⁴

Voor een efficiënte bestrijding van de bruine rat is het van belang dat u beschikt over voldoende afwisselende middelen. Voor de inzet van het geweer is het in verband met de efficiënte schadebestrijding daarnaast noodzakelijk ontheffing te verlenen voor het schieten na zonsondergang, en in een jachtveld dat niet aan de minimale oppervlakte voldoet.

Wij zijn van oordeel dat de inzet van het geweer voor bestrijding van de bruine rat toelaatbaar is omdat deze middelen selectief zijn en onnodig lijden wordt voorkomen.

Bij het schieten van de rat met een luchtdrukgeweer met een kaliber van ten minste .22 inch en ten minste 50 Joule trefenergie is deze op slag dood. Er mag dus alleen een geweer gebruikt worden met kogelpatronen die voldoende trefenergie hebben om de betrokken dieren in één keer te doden. Om deze reden hebben wij in voorschrift 3 opgenomen dat alleen gebruik mag worden gemaakt van een gasdruk- en luchtdrukgeweer met nachtzichtkijker van ten minste kaliber .22 met een energie-inhoud van ten minste 50 joules.

Wij zijn van oordeel dat de inzet van het geweer met restlichtondersteuning voor bestrijding van zwarte en bruine ratten gezien de omstandigheden het meest geschikte middel is omdat het effectief en efficiënt is, daar waar andere middelen en methoden hun beperkingen kennen.

De ontheffing is verleend aan de aanvrager als persoon en is niet overdraagbaar.

---

²⁴ <https://debestrijdingsbrigade.nl/regionieuws/steeds-meer-rattenoverlast-enschede>

D.1.4 Toetsing aan wettelijk belang

Toetsing aan het wettelijk belang is niet noodzakelijk aangezien de ontheffing is aangevraagd voor soorten die niet onder de bescherming van de Wnb vallen.

D.1.5 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor het gebruik van de middelen gasdruk- en luchtdrukwapens met nachtzichtkijker voor het doden van bruine rat kan op basis van de wettelijke regels worden verleend.

D.1.6 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁵. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving. Ook dient eenieder bij het gebruik van middelen voor het vangen en doden van dieren te voorkomen dat het dier onnodig lijdt²⁶.

D.1.7 Adviezen

D.1.7.1 Bespreking van adviezen

Burgemeester en Wethouders van alle gemeenten in Overijssel zijn in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen.

De *gemeente Almelo* heeft ons op 7 februari 2023 een advies toegezonden. De gemeente vraagt ons welke voorwaarden voor het gebruik van gasdruk- en luchtdrukwapens gebruik worden gesteld. Hierop is ons antwoord dat de voorwaarden voor het gebruik van gasdruk- en luchtdrukwapens staan beschreven in paragraaf D1.3 van deze ontheffing. In voorschrift 3 geven wij specifiek aan: "In het kader van deze ontheffing mag alleen gebruik worden gemaakt van een gasdruk- en luchtdrukgeweer met nachtzichtkijker van ten minste kaliber .22 met een energie-inhoud van ten minste 50 joules."

De *gemeente Zwolle* heeft ons op 8 februari 2023 een advies toegezonden. De gemeente geeft aan dat onderbouwing voor de overlast van de verschillende soorten ontbreekt. Zo is mol misschien lastig maar zeker geen ziektebestrijder. De soort is goed voor de bodemkwaliteit (maken van gangen, structuur, lucht waar plantenwortels in kunnen groeien) en heeft zeker nut.

Hierop is ons antwoord dat deze ontheffing niet is aangevraagd en verleend is voor de mol, maar alleen voor de bruine rat. De verantwoording van de belangen de 'volksgezondheid' en nodig 'ter voorkoming van schade en overlast' waarvoor de ontheffing aangevraagd is staat in de paragrafen C1.2 en C1.3.

E. SLOTCONCLUSIE

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing voor het gebruik van de middelen gasdruk- en luchtdrukwapens met nachtzichtkijker voor het doden van de bruine rat te verlenen. Aan de ontheffing zijn voorschriften verbonden.

---

²⁵ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

²⁶ Art. 3.24, eerste lid Wnb